

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 113/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. B. a P. B., obaja bytom P., zastúpených advokátom JUDr. M. S., P., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 9 T 36/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. a P. B. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2011 doručená sťažnosť M. B. a P. B., obaja bytom P. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. M. S., P., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 T 36/2007 (ďalej len „namietané konanie“).

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

«Dňa 28. 12. 1999 v D. v Ž. podala sťažovateľka v prvom rade /ďalej - aj „sťažovateľka 1/“/ u obchodného zástupcu P., a. s., B.,... /ďalej aj „P., a. s.“/ Ing. J. L.,... žiadosť o poskytnutie mimoriadneho medziúveru vo výške 1 000 000,- Sk /33 193,92 EUR/, do ktorej okrem iného uviedla aj údaj o čísle účtu (účet č... vedený v S., a. s.), na ktorý jej peňažné prostriedky z čerpania tohto medziúveru mali byť jeho poskytovateľom zaslané. Finančné prostriedky z tohto úverového vzťahu mali byť sťažovateľkou 1/ a jej manželom, sťažovateľom v druhom rade /ďalej aj „sťažovateľ 2/“, použité na výstavbu rodinného domu v T. Uvedenú stavbu mala realizovať spoločnosť E., s. r. o., so sídlom Ž.,... ktorej jediným spoločníkom a konateľom bol Ing. I. D...

Dňa 30. 12. 1999 V. Č... po dohode s Ing. I. D. založil v pobočke S., a. s. v Ž. vkladnú knižku na doručiteľa s názvom „M. B.“, ktorej bolo pridelené č. ú... a ktorá bola vinkulovaná heslom. Následne Ing. J. L. prepísal na žiadosti podanej sťažovateľkou 1/ dňa 28. 12. 1999 číslo účtu, na ktoré mali byť finančné prostriedky z medziúveru poukázané tak, že toto zmenil zo sporozírového účtu sťažovateľky 1/ na číslo účtu vkladnej knižky založenej V. Č. Takto opravenú žiadosť potom poslal do sídla P., a. s., pričom ako prílohu k tejto žiadosti zaslal aj potvrdenie o dostatočnom prijme sťažovateľky 1/, vystavené na jej meno spoločnosťou W., s. r. o., so sídlom Ž.,... ktorej konateľom bol V. Č., a to napriek tomu, že sťažovateľka 1/ u tejto spoločnosti nikdy nepracovala. Dňa 04. 04. 2000 potom Ing. J. L. overil totožnosť a podpis sťažovateľky 1/ na dokumente vystavenom pre potreby P., a. s. práve z dôvodu prepisovania čísla účtu na žiadosti zo dňa 28. 12. 1999, a to napriek tomu, že tento dokument sťažovateľka 1/ nikdy nevyhotovila a nepodpísala.

Po takomto postupe následne P., a. s. schválila sťažovateľke 1/ medziúver vo výške 998 600,- Sk /33 147,45 EUR/ a dňa 12. 04. 1999 zaslala finančné prostriedky v tejto výške na účet vkladnej knižky založenej V. Č. na meno sťažovateľky 1/, z ktorej ich následne bez vedomia a súhlasu sťažovateľky 1/ dňa 14. 04. 2000 vybral a ďalej použil Ing. I. D. Týmto konaním spôsobili Ing. J. L., Ing. I. D. a V. Č. /ďalej aj „obžalovaní“ sťažovateľke 1/ ako

dlžníčke ako sťažovateľovi 2/ ako spoludlžníkovi škodu vo výške 722 253,- Sk /23 974,41 EUR/, pozostávajúcu zo sumy 702 932,- Sk /23 333,07 EUR/, ktorú od nich žiadala po odstúpení od zmluvy z dôvodu nesplácania uhradiť P., a. s., a zo sumy 19 321,- Sk /641,34 EUR/, ktorú sťažovateľka 1/ uhradila ako splátky poskytnutého medziúveru v prospech P., a. s.

V nadväznosti na uvedené konanie obžalovaných bola voči týmto po skončení vyšetrovania dňa 13. 04. 2007 zo strany Okresnej prokuratúry Ž. podaná na Okresný súd v Žiline obžaloba pre spáchanie trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 zákona č. 140/1961 Zb. Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005 v spolupáchateľstve podľa § 20 rovnakého zákona. Konaniu bola pridelená spisová značka 9 T/36/2007.

Konanie na Okresnom súde v Žilina po podaní obžaloby prebiehalo nasledovne:

1. Dňa 18. 06. 2007 vydal konajúci súd vo veci trestný rozkaz, ktorý bol spolu s obžalobou a výzvou na predloženie návrhov na vykonanie dôkazov doručený sťažovateľom dňa 30. 07. 2007.

2. Voči tomuto trestnému rozkazu podal obžalovaný Ing. J. L. odpor, ktorý bol konajúcemu súdu doručený dňa 22. 08. 2007. V dôsledku podaného odporu sa vydaný trestný rozkaz zrušil.

3. V nasledujúcom období roku 2007 Okresný súd Žilina nenariadil hlavné pojednávanie, ani vo veci nevykonal žiaden ďalší úkon smerujúci ku skončeniu veci a k následnému výkonu súdneho rozhodnutia.

4. V roku 2008 rovnako nebol zo strany konajúceho súdu urobený žiaden procesný úkon.

5. Ani v roku 2009 Okresný súd Žilina vo veci nenariadil hlavné pojednávanie, ani iným spôsobom nekonal.

6. V roku 2010 bol konajúci súd taktiež nečinný, na čo podľa obsahu trestného spisu reagovala Okresná prokuratúra Ž. , keď listom zo dňa 07. 10. 2010 požiadala súd o poskytnutie informácie k termínu nariadenia hlavného pojednávania. Túto svoju žiadosť následne Okresná prokuratúra Ž. zopakovala dňa 08. 11. 2010 a 10. 12. 2010, Okresný súd Žilina však vo veci hlavné pojednávanie napriek tomu nenariadil.

7. Okresná prokuratúra Ž. druhou opakovanou žiadosťou zo dňa 02. 02. 2011 opätovne žiadala konajúci súd o poskytnutie informácie k termínu nariadenia hlavného

pojednávania. Následne Okresný súd Žilina nariadil vo veci po takmer 4 rokoch od podania obžaloby dňa 21. 03. 2011 hlavné pojednávanie, ktorého termín určil na 27. 04. 2011. Na toto pojednávanie sa však z rôznych dôvodov nedostavili dvaja obžalovaní a ani zvolený obhajca, preto bolo bez prejednanja veci odročené na 06. 06. 2011. Toto odročené pojednávanie však bolo z dôvodu PN zákonného sudcu taktiež zmarené, pričom ďalší termín hlavného pojednávania nebol ku dňu vypracovania tejto sťažnosti Okresným súdom v Žiline stanovený.

Aktuálny stav trestného konania vedeného pod sp. zn. 9T/36/2007 na Okresnom súde v Žiline je taký, že ani po 4 a pol roku od podania obžaloby sa vo veci neuskutočnilo ani jediné hlavné pojednávanie. V septembri tohto roku (2011) došlo podľa informácií obsiahnutých v spise dokonca k zmene zákonného sudcu, napriek tomu sa však vo veci naďalej nekoná.»

Sťažovatelia vystupujú v trestnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 9 T 36/2007 ako poškodení a voči obžalovaným si uplatnili nárok na náhradu škody, ktorá im bola spôsobená spáchaním trestného činu.

Sťažovatelia na základe skutočností uvedených v sťažnosti navrhujú, aby ústavný súd o nej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľov M. B. a P. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 9T/36/2007 porušené bolo.

2. M. B. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. P. B. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť M. B. a P. B. trovy právneho zastúpenia v sume 276,64 € (slovom dvestosedemdesiatšesť eur a šesťdesiatštyri centov) na účet právneho zástupcu JUDr. M. S. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na výzvu ústavného súdu z 13. februára 2012, aby sťažovatelia preukázali uplatnenie sťažnosti na prietahy, resp. na nečinnosť v napadnutom konaní podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), resp. Trestného poriadku, právny zástupca sťažovateľov v odpovedi na túto výzvu doručенú ústavnému súdu 22. februára 2012 uviedol, že „*dňa 06. 10. 2010 podal... brat sťažovateľa a záložca za jeho úver... za seba aj za sťažovateľov sťažnosť podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch...“*.

Okrem toho uviedol, že „*sťažovateľ* (nahliadnutím do spisu, pozn.)... *zistil, že zo strany Okresnej prokuratúry v Ž. boli konajúcemu súdu opakovane doručované výzvy na nariadenie hlavného pojednávania (zo dní 07. 10. 2010, 08. 11. 2010, 10. 12. 2010 a tiež 02. 02. 2011). Aj z toho dôvodu, vzhľadom na uvedené urgencyie zo strany obžaloby, osobitnú sťažnosť nepodával v dobrej viere, že výzvy zo strany tohto štátneho orgánu budú viesť k náprave...“*.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti

ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne vecou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus ultima ratio, ktorý nasleduje už v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je teda jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Ústavný súd opakovane vyslovil, že pri sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého majú sťažovatelia právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona o súdoch. Navyše, v danom prípade ide o trestné konanie, v rámci ktorého majú sťažovatelia tiež právo podať sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Rovnako tak za účinný prostriedok ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa považuje aj sťažnosť na nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku (IV. ÚS 296/2010, II. ÚS 31/09). Účinnosť týchto právnych prostriedkov ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Na výzvu ústavného súdu, či využili uvedené prostriedky ochrany svojich práv, sťažovatelia reagovali prípisom doručeným ústavnému súdu 22. februára 2012, z ktorého vyplýva, že úkon brata sťažovateľa (ručiteľa), ktorý nie je účastníkom konania, považujú za podanie sťažnosti na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch v ich mene, pričom sťažnosť pre nečinnosť okresného súdu podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku v namietanom konaní sami doteraz zjavne neuplatnili. Z obsahu podanej sťažnosti bratom sťažovateľa na prietahy v označenom konaní podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch však nevyplýva, že brat sťažovateľa podal sťažnosť aj v mene sťažovateľov a že bol na jej podanie v ich mene oprávnený. Ústavný súd preto uzavrel, že sťažovatelia

prostriedky ochrany svojich práv podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch a podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku nevyužili.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatoval, že sťažovatelia bez dôvodu hodného osobitného zreteľa nepreukázali v doterajšom priebehu namietaného konania využitie právnych prostriedkov na ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré im zákon o súdoch a Trestný poriadok účinne poskytujú, neuznal ich argumentáciu o podaní „sťažností v ich mene“ v priebehu namietaného konania, a preto ich sťažnosť odmietol ako neprípustnú (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd zdôrazňuje, že ak okresný súd po predchádzajúcom uplatnení sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch, prípadne sťažnosti podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku naďalej bude v namietanom konaní nečinný, resp. nebude postupovať efektívne, sťažovateľom nebude nič brániť v tom, aby opätovne podali sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2012